Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Dnro

10.12.2018 KEHA/3361/2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunnan asiantuntijapyyntö 30.11.2018 - HE 263/2018 vp

ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO

Lapin ELY-keskus toteaa asiantuntijapyynnön johdosta seuraavaa. Hallituksen esitys riistavahinkolain muuttamiseksi on kaikin puolin kannatettava.

Velvollisuus ottaa valokuva ja merkitä vahinkopaikka maastossa sekä koordinaateilla parantavat huomattavasti porovahinkojen todentamista sekä korvauksen hakijan oikeusturvaa. Valokuvien ottamisvelvollisuuden suhteen on julkisessa keskustelussa toivottu joustovaraa. ELY-keskus ei puolla tätä, vaan esittää harkittavaksi perusteluvelvollisuutta sen osalta, mikäli valokuvaa ei esim. teknisistä syistä ole ollut mahdollista ottaa. Osa poronomistajista on jo nyt ottanut valokuvia vahinkoporoista, millä on voinut olla ratkaiseva vaikutus oikaisuvaatimusvaiheessa, etenkin jos kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen ei ole ehtinyt paikalle siten, että poron raadosta olisi maastotarkastuksessa ollut riittävästi jäljellä havaintojen tekemiseksi. Ottaen huomioon sen, miten paljon aikaa ehtii kulua siihen, kun mahdollisesta kielteisestä petovahinkokorvauspäätöksestä voi hakea oikaisua ELY-keskukselta, korvauksen hakijallekin on hyödyksi, jos vahinkoporosta ja –paikasta on olemassa valokuvia.

On toivottavaa, että velvollisuus vahinkopaikkojen merkitsemiseen koordinaateilla edesauttaa myös petovahinkojen ilmoittamista riistahallintoviranomaisille (paliskuntien petoyhdyshenkilöille ja Riistakeskuksen ylläpitämiin järjestelmiin, kuten Riistavahinko- ja Tassu -rekisteriin). Viime aikoina näitä Riistakeskuksen ylläpitämien järjestelmien tietoja on hyödynnetty joidenkin oikaisuvaatimusten käsittelyssä. Vahinkojen ennaltaehkäisyn näkökulmasta olisi hyvä, jos vahingonkärsijät (poronomistajat) osallistuisivat itse nykyistä paremmin näiden petovahinkorekistereiden ylläpitoon antamalla tietoja heitä kohdanneista petovahingoista. Samalla suurpetojen todellisen kannan määrittäminen tarkentuisi, mikä olisi poroelinkeinon etu.

Vahinkoilmoitukseen tulisi jatkossa merkitä myös tieto vahingon havaitsemisen ajankohdasta. Tähän asti on riittänyt vahingon (arvioidun) sattumisajan ilmoittaminen. Nämä kaksi aikaa on hyvä pitää erillään ja vaatia vahingonkärsijöiltä ilmoitusta molemmista ajankohdista. Mitä pitempi aika vahingon havaitsemisesta kuluu raadon löytämiseen, sitä vaikeampaa on sen selvittäminen, onko kyseessä mahdollisesti pedon tappama poro.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
Kutsunumero 0295 037 000 PL 8060
www.ely-keskus.fi/lappi 96101 Rovaniemi

ELY-keskus otti tapauksen osalta kokonaisarvioinnissaan huomioon myös petovahingoissa tähän asti noudatetun käytännön, mihin maaseutuelinkeino - viranomainen oli vedonnut todetessaan, ettei Inarin kunnan maaseutuelinkeino - viranomaisen toimivalta ylety Inarin kunnan rajojen ulkopuolelle, joten maastotarkastusta vahingolle ei olisi voitu suorittaa. ELY-keskus tutki tältä osin myös riistavahinkolaista ja sen esitöistä, oliko siinä otettu huomioon tämän tapauksen kaltainen tilanne, missä vahinkoporo löytyy valtion rajojen ulkopuolelta. Tällaista havaintoa ei löytynyt. Paliskuntain yhdistyksen artiklan 20 osalta ottaman tulkinnan, minkä mukaan valtion raja ei ole este petovahingon maastotarkastuksen suorittamiselle, kun kyseessä on poronhoidolle välttämätön työ, ELY-keskus kiisti. Artiklan 20 esitöissäkin poronhoidolle välttämättömät työt on rajattu "tässä sopimuksessa edellytetyt tehtävät", minkä osalta ELY-keskus oli päättänyt tulkita sopimusta suppeasti, kuten edellä on todettu. Valtiosopimusta ei ELY-keskuksen näkemyksen tule soveltaa petovahinkoihin, koska siitä ei löydy tältä osin mitään mainintaa, kun taas vastaavasti riistavahinkolaista sääntely löytyy seikkaperäisesti sanotun lain 1 §:n mukaisesti, mikä pitää sisällään myös maastotarkastusten järjestämisen.

ELY-keskus toivoisi lainsäädännöllä otettavan kantaa siihen, miten tällaisessa tilanteessa tulisi suhtautua Suomen ja Norjan välillä solmittuun poroesteaitasopimukseen suhteessa riistavahinkolakiin. Ratkaisua tähän tilanteeseen ei tultane saamaan oikeusteitse lähiaikoina, koska valitus ELY-keskuksen hylkäävästä päätöksestä jätettiin myöhässä Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Yksikön päällikön sijaisena,
ryhmäpäällikkö

Anne Ristioja

Lakimies

Tarja Loukusa